

Gingivitis

Gingivitis, gingivitida nebo-li zánět dásní je onemocnění gingivy.

Projevy

- Zarudnutí, zduření, krvácení po sondování sulku, exsudace (= zvýšený tok sulkulární tekutiny), ulcerace.
- Zvýšení sondovatelné hloubky bez ztráty attachmentu = nepravý chobot.

Zánět

Prvotním projevem gingivitid je **zánět**. Dásně jsou zarudlé a edematózní. Vlivem zánětu dochází k postupnému narůstání objemu gingivy, které se nejdříve manifestuje zvětšením a zaoblováním interdentálních papil. Postupně mizí *dolíčkování (stipling)*, dásně se vyhlazují. Vznikají **nepravé parodontální choboty**.

Krvácivost

Dalším příznakem, který je typický pro zánět, je **podněťová krvácivost**. Gingiva krvácí například při čištění zubů, při jídle apod. Podle intenzity krvácení lze usuzovat na míru zánětu (PBI – papilla bleeding index).

Vznik vředů

Na vrcholu interdentálních papil mohou v některých případech vznikat **vředy**, dochází k rozpadu tkáně a v extrémním případě až k úplnému vymizení papily (*ANUG – akutní nekroticko-ulcerózní gingivitida*). Může vznikat tzv. **invertovaná papila**, která je propadlá v opačném směru. Vředovité změny gingivy mohou ukazovat na některá závažná onemocnění, jako jsou leukémie nebo AIDS.

ANUG

Hyperplazie gingivy

V některých případech se v gingivě hromadí vazivová tkáň, což vede k ještě většímu nárůstu objemu gingivy a tím i ke zvýrazňování parodontálních chobotů.

Rozdělení dle etiologie

- Pouze plakem indukovaná gingivitida;
- Plakem podmíněná modifikovaná celkovými faktory:
 - *Endokrinní faktory:*
 - gingivitida v pubertě (př. juvenilní hyperplastická gingivitida);
 - těhotenská gingivitida;
 - gingivitida při diabetes mellitus,
 - *Celková onemocnění:*
 - např. gingivitida při leukemii
 - *Léky modulovaná gingivitida:*
 - gingivitida při hormonální antikoncepci,
 - poléková hyperplazie gingivy (Cyklosporin A, hydatooináty, blokátory Ca^{2+} kanálů) s následným zánětem.^[1]

Gingivitida (zuby před a po scalingu)

Rozdělení dle průběhu

Akutní gingivitis

- akutní zánět gingivy se zarudnutím, zduřením a exsudací.
- Příčiny: mechanické a termické vlivy (perzistující bakteriální povlaky).

Chronická gingivitis

- dlouhodobý klinický průběh;
- Projevy: omezené na gingivu (krvácení, hyperplastické zduření...)
 - nedochází ke ztrátě attachmentu, kost neubývá, sulkus může být prohlouben v chobot;
 - zánětlivě podmíněné hyperplazie vedou k tvorbě pseudochobotů.
- Příčina: mikroorganismy zubního plaku = „špinavá“ gingivitida;
 - mikrobiologie – G+ tyčky a koky převládají nad G– bakteriemi – fakultativně anaerobní převládají nad čistě anaerobními.

Plakem indukovaná gingivitida

- zánět indukovaný bakteriemi zubního plaku;

- lokalizovaná × generalizovaná forma;
- může postihovat celou gingivu, nebo jen interdentální papily
- typický chronický průběh;

Histologicky

kulatobuněčný infiltrát. Není rozrušení alveolární kosti, kompakty.

Prognóza

neléčená může přejít v parodontitidu (přestup zánětu na alveolární kost). Léčená plně reverzibilní.

Terapie

- Chronická forma: hygiena! Odstranění retenčních míst pro plak (zubní kámen, převislé výplně, nevyhovující protetické práce...)
- Akutní forma: šetrné výplachy peroxidem vodíku, po zklidnění jako u chronické.

Gingivitis gravidarum (těhotenská gingivitida)

- v sulkulární tekutině – zvýšené množství estrogenu a progesteronu + zvýšená reaktivita gingivální tkáně, bakteriální invaze;
- zvýšení cévní permeability, edémy, syntéza prostaglandinů a jiných mediátorů zánětu;
- spontánní krvácení gingivy (hlavně od 2. trimestru), hyperplazie gingivy (epulis gravidarum);
- množství plaku nezvýšeno, mění se jeho složení.

Terapie

jako u plakem indukované gingivitidy.

Pubertální gingivitis

- hormonální dysbalance, často spojeno se špatnou hygienou a nadměrným dýcháním ústy;
- nejvyšší výskyt kolem 15 let. Výraznější změny u dívek.^[2]
- klinické projevy jako těhotenská.

Terapie

jako plakem indukovaná.

Gingivitis intermenstrualis, menstrualis a climacterica

- následek změny (poklesu) hladiny estrogenů – snížení keratinizace buněk;
- ztráta přirozeného krytu ze zrohovatělých buněk.

Terapie

jako u plakem indukované gingivitidy.

Gingivitis vyvolaná kontraceptivy (pilulková)

- jako těhotenská, při užívání preparátů s vysokým obsahem progesteronu.

Terapie

jako u plakem indukované gingivitidy.

Odkazy

Související články

- Gingiva
- Parodont
- Parodontologie – základy

Externí odkazy

- Klasifikace onemocnění gingivy (<https://www.fnplzen.cz/kliniky/stom/klasifikace.htm>)

Reference

1. POLENÍK, Pavel. *Onemocnění gingivy* [online]. Česká parodontologická společnost (FN Plzeň), ©1999. [cit. 2011-09-12]. <<https://www.fnplzen.cz/kliniky/stom/klasifikace.htm>>.
2. MAZÁNEK, Jiří a František URBAN, et al. *Stomatologické repetitorium*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing a.s, 2003. 456 s. ISBN 80-7169-824-5.

Použitá literatura

- MAZÁNEK, Jiří a František URBAN, et al. *Stomatologické repetitorium*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing a.s, 2003. 456 s. ISBN 80-7169-824-5.
- POLENÍK, Pavel. *Onemocnění gingivy* [online]. Česká parodontologická společnost (FN Plzeň), ©1999. [cit.

2011-09-12]. <<https://www.fnplzen.cz/kliniky/stom/klasifikace.htm>>.